

חוספת לסידרה

„בעיה עולמית ללא פתרון“

מיעוטן של פרוצות אלו מגיע כסופו של דבר לערב הסעודית, מקבל שם מעמד של שטחות ממש.

בשטחי אסריקה המרכזית והמזרחית חוללה ההתפשטות המהירה של התרבות האירופית שיגשוג מהיר לא פחות של סחר-הנשים. רבים מראשי השבטים גילו את ערכו הרב של הכסף, הפכו לסוחרים נשנים עצמאיים. דיווחו השלטונות הבריטיים של ניגריה: „מספר רב של ראשי שבטים והורים רואה אפשרות להתעשר מסחר-נשים. הן נערות נמכרות בכסף מלא, מועברות לבתי-בנות שונים תחת מסחה של נישואי-ילדים.“

ממשלת דרום-אפריקה השביה על השאלון של או"ם ברוחה הגזענית-מסורתית, כתבה: „כל הפרוצות בשטח שלנו הן אירופיות, או בנות הגזעים הצבעוניים... נודע לנו כי סוחרים נשים מקומיים פנו למספר רב של נערות, הציעו להן לעבוד כומריים, או רקדניות, כמושבות הפורט גזיות של אפריקה. על כן אנו חוקרים היטב כל אשה המבקשת היתר יציאה לאפריקה הפורטוגזית, מסרבים לתת לה היתר, אם הנימוקים לנסיעה מעורפלים.“

סוסר של קופים

הדינים והחשבונות שהגיעו ממדינות המרחב היו מעורפלים ביותר, היות ובאחרות ממדינות אלו טושטשו כל התחומים בין סחר-אדם למטרות נזות לבין סחר-עבדים. אחדים מן הדין-חות המרחביים אף היו מסולפים עד להצניק. כתבה ממשלת ערב הסעודית, בה יש לעבודות מעמד רשמי למחצה: „אצלנו אין סחר-הנשים קיים כלל...“

מזור הדבר, אך הדין-המרחבי, שהצטיין במכסימום של גילוי-לב בא דווקא מעיראק. דיווחו השלטונות העיראקים: „שכבות נרחבות של אוכלוסייתנו הכסרית היגו בעלות מוסר של להקות-קופים... באזור אל-ג'זירה מתנהל מסחר מסועף בילדים ונערות למטרות הומוסקסואליות... בעיראק קיימים בתי-בנות הפועלים בחסות החוק, מרבית הנשים העובדות במוסדות אלה הינן אלמנות, גרושות, או סלאחיות, שעברו העירה ולא הצליחו למצוא עבודה. בניגוד למדינות האירופיות, יכולות נשים עיראקיות להחליף מחיי-הפריוצות, אם הן יפות-תואר במידה מספקת. רבות מהן עולות על הבמה כזמירות, או רקדניות * או הופכות לסילגשים של בני המעמדות העליונים. ריבוי הנשים הקיים אצלנו מאסר לרבות מנשים אלו להינשא.“

לעומת סיכוייה הטובים של הפרוצה הערבית לעזוב את מקצועה מציינ הדין-העיראקי את הרמה המוסרית הירודה השוררת במדינה. במקרים רבים ממלא האב, או הבעל את תפקיד הרופה, חי על רוחחי הנונות של אשתו, או בתו... בין הפרוצות מצוי מספר רב של ילדות בנות 15-12... בעיראק קיימים גם כמה בתי-בנות להומוסקסואליות, אולם, בהם מועסקים ילדים ומצויים עבודה. בניגוד למדינות רודפת בתי-בנות אלה עד חורמה, אולם עד כה לא הצליחה לחסלם... הפרוצות הנרות הפועלות בעיראק הן בעיקר נשים מודקנות מאיטליה וארצות הבלקן.“

במידה רבה שופר גנץ הפריוצות בהודו. בה בשעה שעוד בשנת 1940 היו ברחבי הודו קרוב למיליון פרוצות, שהיו מאורגנות באיגוד מקצועי חזק, חוסלה כיום הפריוצות המאורגנת כמעט לגמרי. רק באחדות ממדינות הפדרציה הודית קיימים כיום בתי-בנות מאורגנים, המעסיקים קרוב ל-3500 פרוצות בנות כל האומיים. לעומת זאת גברו הפריוצות וסחר-הנשים בדומיניון הבריטי הצעיר, צ'ילון.

בעיית הפליטים הערביים

החלק המעורפל ביותר של הדין-חות השונים שהוגשו לאו"ם היה זה שהכיל את ההצעות לחיסול הפריוצות. רבות מן המדינות לא השיבו על חלק זה של השאלון. מדינות אחרות, בתוכן ישראל (העולם הזה 901) נתנו את התשובה המקובלת כי הפריוצות הינה בראש וראשונה בעייה סוציאלית, תחוסל רק לאחר חינוך המוגנים, העלאת רמת המוסרית, שיפור תנאי חייהם. כתבה ממשלת הלבנון: „שיגשוג הפריוצות במרחב קשור קשר הדוק עם בעיית פליטי פלשתינה. בנות הפליטים נאלצות לבחור בין הן מסחר בגופן לבין מוחת ברעב. מובן מאליו שהן בוחרות בטובה שתי הרעות...“

אולם התשובה הקולעת ביותר — ואולי גם הכנונה ביותר ניתנה על-ידי ממשלת הפיליפינים. „הפריוצות היתה קיימת תמיד, והינשא קיימת כל עוד יהיו בעולם גברים ונשים. זוהי בעייה ללא פתרון.“

* תופעה זו ידועה גם בשאר ארצות המרחב. כך, למשל, בחיפה, עבדה הרקדנית וכוכבת הקולנוע המצרית תחיה קריוקה בנעוריה כפרוצה.

למולדתן. הן נשארות ללא אמצעי מחיה, הופכות טרף לפיתוייהם של רועים ובעלי בתי-בנות.“

בסקוס-באלם. פרוצות

התופעה של סחר נשים במסחה של אירגון להקות אמנותיות נפוצה לא רק באוסטרליה, אלא גם במדינות אירופיות אחרות. אולם ישנן ממשלות שנלחמות בתופעה זו בהצלחה. דיווחה אחת מהן, ממשלת הולנד: „באחד המקרים נודע לרשות המרכזית למלחמה בפריוצות כי מורה מסויים לבאלט, מר ל. ג., עומד להפליג לסוריה עם להקה גדולה של רקדניות הולנדיות. בדקנו את החוזים וגילינו כי הם נתנו ל„מורה“ שליטה גמורה על חייהן הפרטיים של הן רקדניות, חייבו אותן לשעשע לקוחות ערביים לאחר הן הצגות. פנינו אל ממשלת סוריה וביקשנו ממנה למסור

בפתח סידרת הדין-חות המיוחדים על הבעיה העתיקה ביותר בעולם, שהתפרסמו על דפי „העולם הזה“ לפני חודש ימים (העולם הזה 901-904), הפייע הדין-חות המיוחד של משרד-הסער על הפריוצות בישראל, שנערך לפי בקשת „אונסקו“.

החודש סיכמו מומחי „אונסקו“ את הדין-חות-ה-ישראלי יחד עם החומר שהגיע אליהם מ-23 מדינות אחרות. ערכו אותו לסקר על הפריוצות בקנה מידה עולמי. „העולם הזה“ מצא לנכון ל-פרסם סקר זה, כהשלמה לחקר הבעיה בישראל.

לנו פרטים על אופיו של מועדון-לילה, בו היו הנערות צריכות להופיע. הסורים סירבו להשיב, ולא היתה לנו ברירה אלא לאסור על הסיוור.“

5000 מול 100.000

שיטה אחרת החביבה על סוחר-הנשים ההולנדיים: פיר-סום מודעות המציעות לעזרת מקומיות עבודה בחוף-לארץ בתנאים מצוינים. גם כאן פעלו השלטונות בזריזות ובעילות: הם חייבו את כל העתונים היומיים להגיש מודעות מסוג זה לביקורת המשטרה לפני פרסומן.

בשנתיים האחרונות, עד אשר העבירה ממשלת איטליה חוק האיסור את הפריוצות המאורגנות, היה חצי האי האפניני מרכז בתי-הבנות המאורגנים של אירופה. לפי הדין-חות האיטלקי היו באיטליה 5000 פרוצות רשומות, שעברו בדיקות רפואיות מדי שבוע בשבוע, קיבלו תעודות בריאות מיוחדות. לדברי השלטונות האיטלקיים לא היה לביקורת אלו כל ערך: „אפילו הביקורת הקפדנית ביותר אינה יכולה למנוע בעד האשה מלהידיבק במחלת-מין מיד ל-אחריה.“

אולם מספר הפרוצות האיטלקיות הרשומות, שפעלו 700-ב בתי-הבנות המאורגנים, שהיו פזורים ברחבי המדינה, היה כטיפה בים הפרוצות האחרות, שפעלו במחתרת, ללא תנאי היגיינה מינימאליים. בין השנים 1948 ו-1950 עצרה המשטרה האיטלקית 100.000 פרוצות בלתי-רשומות. 19 אלף מהן נמצאו נגיעות במחלות-מין, קיבלו טיפול מתאים. 11 אלף פרוצות אחרות, בעלות נתינות זרה, בעיקר גרמנית וצרפתית, נעצרו והוחזרו לארצותיהן.

גל מעצרים דומה התחולל גם בצרפת, בה בוטלה הפריוצות המאורגנת עוד בשנת 1949. אולם כל מאמציה של המשטרה הצרפתית לא הצליחו לעקור את סחר-הנשים מן השורש. צינה ממשלת צרפת בדין-חות שלה: „בשנים האחרונות כמעט ולא נתגלו מקרים של סחר-אדם בשטחים העירוניים של צרפת. אולם ידוע לנו כי קיימת תנועה מסוימת של פרוצות לחוף-לארץ במסחה של עבודה בבתי-קפה, או הופעות אמנותיות. קשה לנו מאד להוכיח את אשמתם של מארגני תנועה זו.“

תרבות פרוצות

חלק גדול מן הפרוצות הצרפתיות אינו מועבר כלל לארצות זרות, אלא מוסע לשטחי אפריקה הצפונית הנמצאים בחסות צרפתית. הנשים האירופיות העוסקות בפריוצות בצפון-אפריקה הינן בעיקר צרפתיות, יוניות ואיטלקיות. חלק מהן אינו נשאר במקומן, אלא נע לאהה, לעבר 300 בתי-הבנות המאורגנים של קהיר אלכסנדריה ופורט-סעיד.

המומחים הסוציאליים של או"ם היו עסוקים עד למעלה ראש: הם ניסו להסיק מסקנות מן הדין-חות הדרשתיים על הפריוצות וסחר-האדם, שהגיעו מ-24 מדינות. מדינות רבות אחרות סירבו להשיב על השאלון המיוחד, אשר שיגר להם האירגון, השיבו בפשטות כי בעייה הפריוצות אינה קיימת אצלן כלל. אולם המדינות אשר השיבו על השאלון במפורט מסרו כמה וכמה פרטים רבי עניין על הבעיה העתיקה ביותר בעולם.

הדינים והחשבונות המעיינים ביותר הגיעו מארצות אמריקה הלאטינית, אשר שימשו מאז ומתמיד מרכזים לסחר-הנשים העולמי. מרבית המדינות לא השיבו על השאלון. הנתחות הרבו להטיח האשמות הדדיות זו כלפי זו. טענה ממשלת פאנאמה: „אצלנו הפריוצות כמעט ואינה קיימת. אולם מדי שנה מתפתות מאות נשים פאנאמיות לשידוליהם של סוחר-נשים ומועברות לבתי-הבנות המאורגנים היטב בארצות הסמוכות.“ התריסה ממשלת קוסטאריקה: „בארצנו אין כמעט פרוצות זרות. אולם רבות מננות קוסטאריקה נשכרות על ידי סוחר-נשים פאנאמיים, הפועלים בדיעת ממשלתם. נשים אלו עוזבות את הארץ בטענה כי הן נוספות לבלות חופשה, או לחפש עבודה, ומועברות לבתי-הבנות של הערים פאנאמה וקולון...“

אין ארגון בינלאומי

דוחות אחרים שהגיעו מכל רחבי העולם, העידו על כך שסחר הנשים הבינלאומי הגיע לאחר מלחמת העולם השנייה לפריחה מחודשת. כנופיות סוחר-הנשים במדינות השונות מאורגנות כהלכה. אולם אין כל הוכחות לקיומו של אירגון בינלאומי נרחב של סוחר-אדם.

ביחוד פרח בשנים שלאחר המלחמה המסחר בילדות. מסחר זה נפוץ בעיקר במזרח הרחוק. צינה בריטניה בדין-חות שלה על הפריוצות בסינגפור: „הילדות מגיעות לכאן בעיקר מסין העמיתית. הן נקנות ב-20 דולארים (שבוע וחצי ל-1) מדי הוריהן, או מבתי-יתומים חשאיים, נמכרות לבעלי בתי-בנות בסינגפור ב-1000 דולארים סיניים (375 ל-1). הרחוחים העצומים של הסוחרים מאפשרים להם לקיים שירות מורכב של הבחנה וריגול.“

מאקאו, המושבה הפורטוגזית בחוף סין, הינה לדברי הדין-חות הבריטי, בתי-בנות אחד גדול ומרכז עולמי של סחר נשים. לשם מגיעות מדי שנה בשנה אלפי נערות מסין, מאלאיה, פאן וסיאם, מבלות אימון מוקדם במקצוע מדי פרוצות מודקנות, מועברות לאחר מכן לכל רחבי המזרח.

אמצעי להשגת מוזון

סחר-הנשים הנו עסק מכניס גם בימים כתיקונם. אולם הוא משוגג יותר מכל בתקופות שלאחר מלחמה. כל הן מלחמות — וביחוד אלה שמסתיימות בתבוסה — גורמות להתפוררות הערכים המוסריים בשכבות נרחבות של האוכלוסייה. בכל ארץ כבושה שורר מחסור חמור במצרכים חיוניים, לעתים קרובות אפילו רעב. נשים ונערות מוכנות למכור את גופן אפילו לחילי הצבא הכובש, ובלבד שיוכלו להשביע את רעבונן. מצב זה שרר ביחוד באירופה, הובהר יפה בדין-חות של ממשלת הולנד.

כתבו ההולנדים: „בתקופת המלחמה היתה הפריוצות האמצעי הטוב ביותר להשגת מצרכים ותלושי-מוזון... נשים רבות נתאלמנו, נשארו ללא אמצעי מחיה. אלפי נערות נתייתמו, נשארו ללא קורת-גג. כל אלה שימשו טרף נזות לרועים ולסוחרים הנשים למיניהם... בתקופת המלחמה נדדו הפריוצות מעיר לעיר, בעקבות ריכוזי-הצבא השונים. כיום, בימי-שלום, אין עוד ריכוזי צבא כאלה, ופרוצות רבות מתפתות לנודד לארצות רחוקות.“

אחת השיטות החביבות ביותר על סוחר-הנשים האירופיים היא הצעת קאריירה קולנועית, או בימתית לנשים יפות-תואר. שיטות אחרות: תיאור של חיים נוחים בארצות רחוקות, בהן אין עודף של נשים, אפילו תיאור של סיכויי נישואין טובים.

לאחרונה הוצעה אוסטרליה בשפע של „אמרגנים“ שאיר-גנו קבוצות של רקדניות וזמירות לסיורים בארצות רחוקות. שלטונות הכיבוש התייחסו לפעולות זו בחשדנות מרובה, נוכחו לאחר חקירות מסועפות כי החשדות היו מוצדקים: במרבית המקרים לא היו הפועות אמרגנים, אלא סוחר-נשים מוסוטים, שיצאו לחפש להם טרף נזות.

דיווחה ממשלת אוסטרליה לאו"ם: „עוד בשלבים הראשוניים של פעולת האמרגנים הבחינו הסוכנים שלנו כי הם שמים את הדגש על הופעתן החיצונית של הנשים יותר מאשר על כשרונותיהן האמנותיים. בחקירות מאוחרות יותר נתגלה כי לאחר כמה הופעות בארץ זרה מתפרקות הלהקות במפתיע, מבלי לאסר לנשים ולנערות לחזור